YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
1 päivänä joulukuuta 1998 *

Asiassa C-410/96,

jonka Tribunal de grande instance de Metz (Ranska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajana on

André Ambry

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 59 ja 73 b artiklan, itsenäistä toimintaa harjoittavia pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevien, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta 28 päivänä kesäkuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/183/ETY (EYVL L 194, s. 1) sekä luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY muuttamisesta 15 päivänä joulukuuta 1989 annetun toisen neuvoston direktiivin 89/646/ETY (EYVL L 386, s. 1) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat P. J. G. Kapteyn, J.-P. Puissochet ja G. Hirsch sekä tuomarit G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, H. Ragnemalm (esittelevä tuomari), M. Wathelet, R. Schintgen ja K. M. Ioannou,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Ambry, edustajinaan asianajajat Michel Walter ja Christine Gury, Metz,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö Catherine de Salins ja tehtävään määrätty Régine Loosli-Surrans samalta osastolta,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään valtionasiamies Santiago Ortiz Vaamonde,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Dimitrios Gouloussis,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Ambryn, Ranskan hallituksen ja komission 28.4.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.5.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de grande instance de Metz on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 19.12.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.12.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 59 ja 73 b artiklan, itsenäistä toimintaa harjoittavia pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevien, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta 28 päivänä kesäkuuta 1973 annetun neuvoston direktiivin 73/183/ETY (EYVL L 194, s. 1) sekä luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY muuttamisesta 15 päivänä joulukuuta 1989 annetun toisen neuvoston direktiivin 89/646/ETY (EYVL L 386, s. 1) tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajana on erään yhtiön toimitusjohtaja Ambry, jota syytetään siitä, että hän on ollut osallisena tai myötävaikuttanut matkapakettien ja matkojen järjestämistä ja myyntiä koskevaan toimintaan ilman matkapakettien tai matkojen järjestämistä ja myyntiä koskevan toiminnan harjoittamisen edellytyksistä 13.7.1992 annetun Ranskan lain nro 92/645 (JORF s. 9457; jäljempänä laki nro 92/645) 4 §:ssä vaadittua lupaa.

Yhteisön oikeus

3 Matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY (EYVL L 158, s. 59) 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Sopimuksen osapuolena olevan matkanjärjestäjän tai välittäjän on asetettava maksukyvyttömyyden varalta riittävä vakuus suoritettujen maksujen palauttamisen ja kuluttajan paluukuljetuksen turvaamiseksi."

4 Saman direktiivin 8 artiklassa lisätään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot voivat antaa ja pitää voimassa säännöksiä, jotka antavat kuluttajalle tehokkaampaa suojaa tässä direktiivissä tarkoitettujen kysymysten osalta."

5 Direktiivin 89/646/ETY 18 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että liitteessä lueteltuja toimia voi niiden alueilla 19, 20 ja 21 artiklan mukaisesti harjoittaa luottolaitos, joka tämän direktiivin mukaisesti on saanut toimiluvan toisen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta ja on sen valvonnassa, joko perustamalla sivukonttorin tai tarjoamalla pankkipalveluja jos sellaiset toiminnot kuuluvat toimiluvan piiriin.

2. Jäsenvaltioiden on myös säädettävä, että toisen jäsenvaltion rahoituslaitos voi harjoittaa liitteessä lueteltuja liiketoimia niiden alueella sen mukaisesti, mitä on säädetty 19, 20 ja 21 artiklassa, joko perustamalla sivukonttorin tai tarjoamalla palveluja, riippumatta siitä onko rahoituslaitos luottolaitoksen tytäryhtiö tai kahden tai useamman luottolaitoksen yhteisesti omistama tytäryhtiö, jonka perustamisasiakirjan ja yhtiöjärjestyksen mukaan tällaisen toiminnan harjoittaminen on sallittua ja joka täyttää seuraavat edellytykset:

— —"

6 Edellä mainitussa 2 kohdassa tarkoitettujen laitosten on siis täytettävä tiettyjä edellytyksiä, jotka on lueteltu yksityiskohtaisesti samassa kohdassa.

7 Direktiivin 18 artiklassa viitataan liitteeseen, jonka 6 kohdassa mainitaan takaukset ja sitoumukset.

8 Muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) (EYVL L 228, s. 1) 4 artiklassa säädetään vakuutustoiminnan aloittamisen edellytyksistä. Tällä artiklalla on korvattu muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 73/239/ETY (EYVL L 228, s. 3) 6 artikla säätämällä seuraavasti:

"Ensivakuutusliikkeen aloittamiseen on oltava ennalta myönnetty virallinen toimilupa.

Tällaista toimilupaa on haettava kotijäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta:

a) yrityksen, joka perustaa kotipaikkansa tämän jäsenvaltion alueelle;

— — "

9 Direktiivin 92/49/ETY 5 artiklalla on lisäksi muutettu direktiivin 73/239/ETY 7 artiklaa seuraavasti:

"1. Toimilupa on voimassa koko yhteisössä. Sillä sallitaan yrityksen harjoittaa liiketoimintaa yhteisössä joko sijoittautumisvapauden tai palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella.

— — "

Kansallinen lainsäädäntö

10 Lain nro 92/645 4 §:ssä säädetään, että matkapakettien tai matkojen järjestämistä tai myyntiä ryhmille tai yksittäisille henkilöille voitontavoittelutarkoituksessa saa harjoittaa ainoastaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on elinkeinonharjoittaja ja jolle on myönnetty lupa matkatoimistoliikkeen harjoittamiseen. Samassa pykälässä luetellaan tämän luvan myöntämisedellytykset, joihin kuluu seuraava c momentissa mainittu vaatimus:

"osoittaa, että hänellä on asiakkaita varten riittävä vakuus, joka on tarkoitettu nimenomaan 1 §:ssä luetelluista palveluista saatujen maksujen palauttamiseen ja korvaavien palveluiden tarjoamiseen ja joka perustuu sitoumukseen, jonka on antanut keskinäinen vakuuselin, luottolaitos tai vakuutusyritys, ja tämä vakuus kattaa mahdollisesta paluukuljetuksesta aiheutuvat kulut, jolloin vakuuden määrän on oltava välittömästi realisoitavissa Ranskan alueella".

11 Tämän lain täytäntöönpanosäännökset ovat 15.6.1994 annetussa asetuksessa nro 94/490 (JORF s. 8746; jäljempänä asetus nro 94/490).

12 Tämän asetuksen 12 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Edellä tarkoitetun 13.7.1992 annetun lain 4 §:n c momentissa säädetty vakuus tarkoittaa kirjallista täytetakaussitoumusta, jonka on antanut

1 joko keskinäinen vakuuselin, joka on oikeushenkilö, tähän tarkoitukseen perustetun vakuusrahaston avulla; tai

2 luottolaitos tai vakuutusyritys, jonka toimialaan kuuluu vakuuksien antaminen.

Vakuuden tarkoituksena on nimenomaan matkatoimiston sellaisten sitoumusten perusteella saamien maksujen pääomamäärien palauttaminen, jotka se on tehnyt asiakkaittensa lukuun ja jotka koskevat palveluja, joita se on tarjoamassa tai on luvannut tarjota, ja vakuudella varmistetaan matkustajien paluukuljetus etenkin siinä tilanteessa, että maksukyvyttömyyden takia on jätetty konkurssihakemus.

— — "

13 Asetuksen nro 94/490 14 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Luottolaitoksen tai vakuutusyrityksen antama vakuus hyväksytään ainoastaan, jos kyseisellä laitoksella tai yrityksellä on kotipaikka jonkin Euroopan yhteisöjen jäsenvaltion alueella tai sivuliike Ranskassa. Tämän vakuuden on joka tapauksessa oltava välittömästi realisoitavissa sen varmistamiseksi, että asiakkaiden paluukuljetus järjestyy jäljempänä 16 §:ssä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Jos luottolaitos tai vakuutusyritys on sijoittautunut johonkin muuhun Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioon kuin Ranskaan, kyseessä olevan laitoksen tai yrityksen on tehtävä tätä varten sopimus sellaisen luottolaitoksen tai vakuutusyrityksen kanssa, jonka kotipaikka on Ranskassa. Luottolaitos tai vakuutusyritys, jonka kotipaikka on Ranskassa, antaa tästä todistuksen, jonka kyseessä oleva matkatoimisto toimittaa prefektille.

Prefektille on ilmoitettava viivytyksettä ja samoilla edellytyksillä tähän sopimukseen tehdyistä muutoksista ja samaa tarkoitusta varten mahdollisesti tehdystä uudesta sopimuksesta.

— — "

14 Vakuuteen turvautumismenettelyä koskevat säännökset ovat asetuksen nro 94/490 16 §:ssä, jossa säädetään seuraavaa:

"Vakuus aiheuttaa maksuvelvollisuuden ainoastaan, jos velkoja esittää vakuuden antaneelle elimelle perusteet, joiden mukaan velka on selvä ja täytäntöönpanokelpoinen ja toimisto, jonka hyväksi vakuus on annettu, ei ole velkaa maksanut, ja tällöin vakuuden antaja ei voi velkojaan nähden vedota vastuunsa jaollisuuteen tai oikeuteen realisoida velallisen omaisuus.

Se, että toimisto, jonka hyväksi vakuus on annettu, on laiminlyönyt suoritusvelvollisuutensa, on osoitettava joko konkurssihakemuksella tai maksukehotuksella, joka on annettava velallisen tiedoksi haastemiehen toimesta tai kirjatulla kirjeellä saantitodistuksin, kun maksukehotusta on vastustettu tai se on jäänyt vaikutuksetta 45 päivän määräajan maksukehotuksen tiedoksiantamisesta lukien.

Jos asiasta on nostettu kanne, kantajan on annettava haasteesta tieto vakuuden antajalle kirjatulla kirjeellä saantitodistuksin.

Jos vakuuden antaja kiistää maksuvelvollisuuden syntymisen edellytysten täyttymisen tai velan määrän, velkojalla on suoraan tämän nojalla oikeus nostaa kanne sitä vastaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Poikkeuksena edellä esitetyistä säännöksistä matkatoimiston asiakkaiden paluukuljetuksen varmistamiseksi annetun vakuuden täytäntöönpanosta kiireellisessä tapauksessa päättää prefekti, joka vaatii vakuuden antajaa vapauttamaan välittömästi ja ensisijaisesti varat, jotka ovat välttämättömät paluukuljetuskulujen kattamiseksi. Jos vakuuden on kuitenkin antanut edellä 13 §:ssä tarkoitettu keskinäinen vakuuselin, se vastaa prefektin asianmukaisesti toteamassa kiireellisessä tapauksessa vakuuden välittömästä täytäntöönpanosta kaikin keinoin."

Pääasia

15 Ambrya syytetään Tribunal de grande instance de Metzissä hänen ominaisuudessaan A Tours -yhtiön toimitusjohtajana siitä, että hän on vuonna 1996 ollut osallisena tai myötävaikuttanut matkapakettien ja matkojen järjestämistä ja myyntiä koskevaan toimintaan ilman lain nro 92/645 4 §:ssä edellytettyä lupaa tällaisen toiminnan harjoittamiselle.

16 Ambryn Mosellen alueen prefektinvirastolle tekemä lupahakemus hylättiin sillä perusteella, että hänen hankkimansa matkatoimistoliikkeen harjoittamiseksi edellytetty vakuus ei täyttänyt asetuksen nro 94/490 14 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, koska sen oli antanut italialainen rahoitusyhtiö Compagnia cauzioni SpA, jonka kotipaikka on Rooma, eikä tämä yhtiö ollut tehnyt sopimusta sellaisen luottolaitoksen tai vakuutusyrityksen kanssa, jonka kotipaikka on Ranskassa.

17 Kun Ambrya syytettiin Tribunal de grande instance de Metzissä, hän kyseenalaisti sen, että yhteisön oikeuden kanssa yhteensopivina voitaisiin pitää asetuksen nro 94/490 14 §:ssä sellaista tilannetta varten asetettuja edellytyksiä, jossa vakuuden matkatoimistolle myöntää luottolaitos tai vakuutusyritys, jonka kotipaikka on jossakin muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Ambryn mukaan näillä vaatimuksilla rajoitetaan perustamissopimuksessa ja edellä mainituissa direktiiveissä tarkoitettuja pääomien vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta vakuuspalvelujen alalla, joten hänen lupahakemuksensa hylkääminen on vastoin yhteisön oikeutta.

Ennakkoratkaisukysymys

18 Tribunal de grande instance de Metzin mukaan sen arvioimiseksi, ovatko Ambryyn kohdistetut syytteet perusteltuja, on tarpeen tulkita useita yhteisön oikeuden säännöksiä, joten se lykkäsi asian käsittelyä esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko 13.7.1992 annetun lain nro 92/645 31 §:n soveltamisesta 15.6.1994 annetun asetuksen nro 94/490 14 §:n säännöksien katsottava olevan ristiriidassa vuoden 1973 direktiivin 73/183/ETY, 15.12.1989 yhteensovittamisesta annetun direktiivin, Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 59 artiklan ja Maastrichtin sopimuksen 73 b artiklan kanssa, koska näissä kansallisissa säännöksissä säädetään, että jos vakuus annetaan jossakin muussa Euroopan yhteisöjen jäsenvaltiossa kuin Rans-

kassa, luottolaitoksen tai vakuutusyrityksen, jonka kotipaikka on jossakin muussa Euroopan yhteisöjen jäsenvaltiossa kuin Ranskassa, on tehtävä sopimus sellaisen luottolaitoksen tai vakuutusyrityksen kanssa, jonka kotipaikka on Ranskassa?"

19 Aluksi on muistettava, että perustamissopimuksen 177 artiklaan perustuvassa menettelyssä yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole lausua kansallisten oikeussääntöjen yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa, mutta se voi esittää kansalliselle tuomioistuimelle kaikki sellaiset yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, jotka saattavat auttaa kansallista tuomioistuinta sen arvioidessa näiden oikeussääntöjen yhteensopivuutta kyseessä olevien yhteisön oikeussääntöjen kanssa.

20 Seuraavaksi on täsmennettävä, että koska direktiivillä 89/646/ETY säännellään suoraan luottolaitosten palvelujen vapaata tarjoamista, ei ole välttämätöntä viitata direktiivin 73/183/ETY yleisluonteisempiin säännöksiin. Sen sijaan niiltä osin kuin kansallinen tuomioistuin kysyy, onko palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien oikeussääntöjen kanssa yhteensopivana pidettävä sellaista Ranskan lainsäädännössä asetettua velvollisuutta, joka koskee vakuutusyrityksiä, joiden kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, ja jonka mukaan niiden on tehtävä sopimus jonkin sellaisen vakuutusyrityksen kanssa, jonka kotipaikka on Ranskassa, on tulkittava palvelujen tarjoamisen vapautta vakuutusalalla koskevaa direktiiviä 92/49/ETY.

21 Ennakkoratkaisupyyntö on siis käsitettävä niin, että sillä halutaan saada tietää, onko perustamissopimuksen 59 artiklan, direktiivien 89/646/ETY ja 92/49/ETY taikka perustamissopimuksen 73 b artiklan vastaisena pidettävä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään direktiivin 90/314/ETY 7 artiklan täytäntöönpanemiseksi, että kun vakuuden antaa sellainen luottolaitos tai vakuutusyritys, jonka kotipaikka on jossakin muussa jäsenvaltiossa, tämän vakuuden antajan on tehtävä täydentävä sopimus sellaisen luottolaitoksen tai vakuutusyrityksen kanssa, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa jäsenvaltiossa.

Palvelujen vapaata tarjoamista koskevien oikeussääntöjen tulkinta

22 On muistettava, että direktiivin 90/314/ETY 7 artiklalla velvoitetaan jäsenvaltiot säätämään vakuudesta, jolla suoritettujen maksujen palauttaminen tai kuluttajan paluukuljetus mahdollistetaan, jos kuluttajalle matkan myynyt matkanjärjestäjä on maksukyvytön tai konkurssissa. Tätä säännöstä on tulkittava siten, että sillä kuluttajien suojaamiseksi tavoiteltuun tulokseen sisältyy se, että pakettimatkan ostajalle annetaan oikeuksia, joilla taataan hänen paluukuljetuksensa ja hänen suorittamiensa maksujen palauttaminen (ks. yhdistetyt asiat C-178/94, C-179/94 ja C-188/94—C-190/94, Dillenkofer ym., tuomio 8.10.1996, Kok. 1996, s. I-4845, 35 ja 42 kohta).

23 Saman direktiivin 8 artiklasta seuraa lisäksi, että velvollisuudella säätää näistä vakuuksista tarkoitetaan vähimmäisvelvollisuutta, kuten muillakin direktiivissä säädetyillä suojalausekkeilla.

24 Mikään ei siis estä jäsenvaltioita säätämästä paitsi siitä, että kyseessä olevat vakuudet on hankittava, myös siitä, että niiden on oltava välittömästi realisoitavissa matkustajan paluukuljetusta varten, kunhan jäsenvaltiot noudattavat perustamissopimusta ja erityisesti sen 59 artiklaa.

25 Seuraavaksi on siis tutkittava, onko sellaista kansallista oikeussääntöä, jonka mukaan sen varmistamiseksi, että direktiivin 90/314/ETY 7 artiklassa säädetyt vakuudet ovat välittömästi realisoitavissa matkustajan paluukuljetusta varten, siinä tilanteessa, että vakuudet on annettu jossakin toisessa jäsenvaltiossa, näiden vakuuksien hankkimisen lisäksi niiden antajan ja sellaisen rahoituslaitoksen, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa jäsenvaltiossa, on tehtävä sopimus, pidettävä yhteensopivana perustamissopimuksen 59 artiklassa ilmaistun palvelujen vapaan tarjoamisen periaatteen kanssa, joka on pankkialalla pantu täytäntöön direktiivillä 89/646/ETY ja vakuutusalalla direktiivillä 92/49/ETY.

26 On todettava, että riidanalaisen lainsäädännön mukaan velvollisuutta tehdä sopimus sellaisen laitoksen kanssa, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa valtiossa, sovelletaan luottolaitoksiin ja vakuutusyrityksiin, joiden kotipaikka on jossakin muussa jäsenvaltioissa, silloin, kun kyseessä olevaan jäsenvaltioon sijoittautunut matkatoimisto saa vakuudet jostakin tällaisesta laitoksesta. Ranskan hallituksen suullisessa käsittelyssä esittämistä huomautuksista ilmenee, että tämä sopimus on tehtävä niiden vakuuksien lisäksi, jotka luottolaitos tai vakuutusyritys alun perin antoi matkanjärjestäjälle. Sopimuspuolina on oltava alkuperäinen vakuuden antaja ja luottolaitos tai vakuutusyritys, jonka kotipaikka on samassa jäsenvaltiossa kuin matkatoimiston kotipaikka ja joka puolestaan sitoutuu takaamaan varojen välittömän realisoinnin.

27 Tästä seuraa, että kun direktiivin 90/314/ETY 7 artiklassa vaaditut vakuudet antaa rahoituslaitos, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa jäsenvaltiossa, yksi sopimus riittää, mutta kun vakuudet antaa rahoituslaitos, jonka kotipaikka on jossakin muussa jäsenvaltiossa, on tehtävä täydentävä sopimus, joka vastaa muodoltaan sellaisen rahoituslaitoksen antamaa vakuutta, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa jäsenvaltiossa.

28 On todettava, että tämä viimeksi mainittu vaatimus on ensinnäkin sellaisten rahoituslaitosten kannalta, joiden kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, vaikutuksiltaan rajoittava ja ehkäisevä, koska sillä estetään niitä tarjoamasta vaadittuja vakuuksia suoraan matkanjärjestäjälle samoilla edellytyksillä kuin vakuuden antaja, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa valtiossa.

29 Tämä sama vaatimus ehkäisee myös sitä, että matkanjärjestäjä kääntyisi sellaisen rahoituslaitoksen puoleen, jonka kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa. Tällaisen laitoksen velvollisuus tehdä toinen vakuussopimus nimittäin aiheuttanee lisäkuluja, jotka normaalisti vyörytetään matkanjärjestäjälle.

30 Tässä tilanteessa on todettava, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisella lainsäädännöllä, jonka mukaan rahoituslaitosten,

joiden kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, on tehtävä täydentävä sopimus, rajoitetaan perustamissopimuksen 59 artiklassa sekä direktiiveillä 89/646/ETY ja 92/49/ETY taattua palvelujen tarjoamisen vapautta.

31 On kuitenkin tutkittava, voidaanko tällainen rajoitus perustella sillä, että se on välttämätön kuluttajansuojan takia.

32 Ranskan hallituksen mukaan välittömään realisointiin liittyvät käytännön vaikeudet silloin, kun rahoituslaitoksen kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, riittävät perusteeksi sille, että tällaiset laitokset velvoitetaan tekemään täydentävä sopimus. Tämä vaatimus selittyy Ranskan hallituksen mukaan ensinnäkin sillä, miten pitkä aika on tarpeen varojen siirtämiseksi rajojen yli, ja toiseksi sillä, miten vaikeata, ellei jopa mahdotonta, toisissa jäsenvaltioissa on turvautua joihinkin hallinnollisiin toimenpiteisiin tai ryhtyä vaatimaan väliaikaisten turvaamistoimien toteuttamista silloin, kun asia osoittautuu riitaiseksi tai kun vakuuden antaja vastustaa varojen käyttämistä vaadittuun tarkoitukseen.

33 Tältä osin on todettava, että riidanalaisessa lainsäädännössä asetettu velvollisuus välittömään realisointiin koskee ainoastaan matkustajien paluukuljetuksia, ei muita direktiivin 90/314/ETY 7 artiklassa säädettyjen vakuuksien kattamia palveluita.

34 Velvollisuutta tehdä täydentävä sopimus sovelletaan kuitenkin kaikkiin sellaisten luottolaitosten tai vakuutusyritysten myöntämiin vakuuksiin, joiden kotipaikka on jossakin muussa jäsenvaltiossa.

35 Tästä seuraa, että siltä osin kuin velvollisuus tehdä täydentävä sopimus sellaisen rahoituslaitoksen kanssa, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa jäsenvaltiossa, koskee muutakin kuin paluukuljetuksia, sillä ylitetään se, mikä on tarpeen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

36 Niistä vakuuksista, joiden tarkoituksena on varmistaa matkustajan paluukuljetus ja joiden osalta välitöntä realisointia koskeva velvollisuus on perusteltu, on todettava, että suullisessa käsittelyssä Ambry väitti, että varoja on mahdollista siirtää eurooppalaisten pankkien välillä erittäin nopeasti eli 24—48 tunnissa kansainvälisen maksuliikennejärjestelmän avulla, minkä Ranskan hallitus myönsi mutta lisäsi, että nämä ajat vaihtelevat ja voivat olla huomattavasti pidempiä.

37 On selvää, että varojen välitöntä realisointia koskeva velvollisuus voidaan tavallisesti täyttää kohtuullisesti, vaikka vakuuden antajan kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa. Joka tapauksessa on todettava, että riidanalaisen lainsäädännön mukaan matkanjärjestäjällä ei ole edes mahdollisuutta osoittaa, että hän voi realisoida vakuuden kattaman määrän niin nopeasti kuin tässä lainsäädännössä edellytetään.

38 Siltä osin kuin lopuksi on kysymys väitteestä, jonka mukaan kyseessä olevassa jäsenvaltiossa varmistetaan joillakin hallinnollisilla toimenpiteillä tai tuomioistuinpäätöksillä sellainen tehokkuus, jota muissa jäsenvaltioissa ei voida saavuttaa, on todettava, että joskaan joitakin hallinnollisia toimenpiteitä ei voida soveltaa samalla tavalla sellaisiin yrityksiin, joiden kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, on kuitenkin aina mahdollista turvautua kaikissa yhteisön jäsenvaltioissa kiireellisiä tilanteita varten tarjolla oleviin tuomioistuinmenettelyihin. Näissä menettelyissä tehtyjen päätösten tehokkuus riippuu sen vakuussopimuksen sisällöstä, jonka matkanjärjestäjä on tehnyt sellaisen rahoituslaitoksen kanssa, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

39 On siis pääteltävä, että perustamissopimuksen 59 artiklan sekä direktiivien 89/646/ETY ja 92/49/ETY vastaisena on pidettävä kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään direktiivin 90/314/ETY 7 artiklan täytäntöönpanemiseksi, että kun vakuuden antaa sellainen luottolaitos tai vakuutusyritys, jonka kotipaikka on jossakin muussa jäsenvaltiossa, tämän vakuuden antajan on tehtävä täydentävä sopimus sellaisen luottolaitoksen tai vakuutusyrityksen kanssa, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa valtiossa.

40 Edellä esitetyn perusteella ei ole tarpeen arvioida, onko tällainen lainsäädäntö ristiriidassa myös perustamissopimuksen 73 b artiklan kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

41 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan ja Espanjan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal de grande instance de Metzin 19.12.1996 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan sekä luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY muuttamisesta 15 päivänä joulukuuta 1989 annetun toisen neuvoston direktiivin 89/646/ETY ja muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja

88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) vastaisena on pidettävä kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY 7 artiklan täytäntöönpanemiseksi, että kun vakuuden antaa sellainen luottolaitos tai vakuutusyritys, jonka kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, tämän vakuuden antajan on tehtävä täydentävä sopimus sellaisen luottolaitoksen tai vakuutusyrityksen kanssa, jonka kotipaikka on kyseessä olevassa valtiossa.

Rodríguez Iglesias Kapteyn Puissochet

Hirsch Mancini

Moitinho de Almeida Gulmann Ragnemalm

Wathelet Schintgen Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 1 päivänä joulukuuta 1998.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti